

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка**

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету іноземної та
слов'янської філології

 Лариса КЛОЧКО
«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 22 Методика навчання української мови

галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

спеціальність **014 Середня освіта (Українська мова і література)**

освітньо-професійна програма

Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

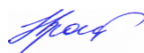
Мова навчання

українська

Погоджено науково-методичною
комісією

факультету іноземної та слов'янської
філології

«29» серпня 2025 року

Голова Наталія ГРОМОВА

Суми 2025

Розробник:

Громова Наталія Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

Вікторія ГЕРМАН

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Освітній рівень – бакалавр	Обов’язкова	
		Рік підготовки:	
		3-й, 4-й	3-й, 4-й
		Семестр	
6-й, 7-й		6-й, 7-й	
Лекції			
14/16 год.		4/4 год.	
Практичні, семінарські			
18/20 год.		4/4 год.	
Лабораторні			
Самостійна робота			
56/54 год.		80/82 год.	
Консультації:			
2/ год.		2/ год.	
Вид контролю: іспит			
Загальна кількість годин – 180			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Серед навчальних дисциплін, з яких формується фах філолога, учителя- словесника, провідна роль належить методиці навчання української мови.

Професійно-методична підготовка сучасного учителя-словесника складається із засвоєння ним як традиційної методики навчання рідної мови, її теоретичних положень, практичних рекомендацій, так і оволодіння новими науково-практичними надбаннями сучасної лінгводидактики.

Мета вивчення навчальної дисципліни – розкрити питання методики навчання української мови в закладах загальної середньої освіти в умовах імплементації концепції «Нова українська школа»; ознайомити студентів-філологів з теорією методики навчання, новітніми технологіями навчання української мови, комплексом методів, прийомів, засобів успішного навчання української мови у базовій (основній) школі, сприяти формуванню у здобувачів вищої освіти загальних та фахових компетентностей.

Унікальність навчальної дисципліни «Методика навчання української мови» полягає у формуванні знань здобувачів з української лінгводидактики, вивченні кращих здобутків українського та європейського досвіду, лінгводидактичної спадщини методистів, учителів з метою ефективної організації педагогічної діяльності, викладання української мови у основній школі.

Під час розробки робочої навчальної програми було враховано Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затверджений наказом Міністерства освіти і науки України № 1225 від 29.08.2024 р. в частині вимог до професії вчителя ЗЗСО для визначення відповідних загальних і професійних (мовно-комунікативна, предметно-методична, інформаційно-цифрова, психологічна, емоційно-етична, компетентність педагогічного партнерства, проєктувальна, прогностична, організаційна, оцінювально-аналітична, інноваційна, здатність до навчання впродовж життя, рефлексивна тощо) компетентностей та програмних результатів навчання.

Навчальна програма успішно пройшла сертифікацію щодо інтеграції інфомедійної грамотності в навчальний предмет в рамках проєкту «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність», який виконується Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX) за підтримки Посольств США та Великої Британії, у партнерстві з Міністерством освіти і науки України та Академією Української преси, і рекомендована до впровадження.

Регіональний аспект. На лекціях і практичних заняттях вивчаємо досвід мовознавців і лінгводидактів Сумщини О.Скорика, С. Дорошенка, кращих учителів-методистів м.Суми і Сумщини (А.Баєва, Н.Соларьова, С.Гончаренко, Н.Шеденко, М. Білясник та ін.), а також України (О. Калинич, С. Омельчук, І. Бакаленко та ін.).

Основні завдання навчального курсу:

- ознайомити студентів з вимогами законодавства у сфері організації освітнього процесу, державними стандартами, модельними програмами, навчальними програмами, підручниками тощо;
- домогтися засвоєння студентами принципів лінгвістичної природи лексикології, фонетики, орфоєпії, графіки, словотвору, орфографії, морфології, синтаксису; розуміти суперечливий характер окремих морфолого-синтаксичних явищ; методику роботи з різними видами словників;

- ознайомитися з формами, методами й засобами навчання здобувачів освіти, навчатися добирати доцільні форми, методи й навчання відповідно до виучуваного матеріалу;
- формувати у студентів фахово-методичні уміння: проєктувати (відбирати, структурувати зміст навчального матеріалу, розробляти навчально-методичне забезпечення) та проводити різні типи уроків; знати вимоги до результатів навчання за державними стандартами освіти;
- засвоєння студентами основних видів мовленнєвої діяльності, комунікативних умінь, удосконалення мовних, мовленнєвих, стилістичних знань, умінь, навичок учнів;
- формування навичок використання цифрових технологій та електронних освітніх ресурсів в умовах змішаного та дистанційного навчання на уроках української мови в 5-9 класах ЗЗСО;
- засвоєння студентами нових прийомів, форм та засобів проведення позакласних, факультативних занять, шляхів вивчення та впровадження передового педагогічного досвіду учителів-словесників; способів підвищення фахової майстерності; уміння проводити різні види класних та позакласних заходів;
- виховувати у студентів відповідальне ставлення до майбутньої професії, прагнення до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення, уміння працювати з фаховими джерелами, медіаджерелами; втілювати нові методичні ідеї у практику навчання предмета, застосовувати педагогічні інновації;
- засвоєння студентами принципів академічної доброчесності з метою організації майбутньої педагогічної діяльності та навчання здобувачів освіти на засадах академічної доброчесності.

Академічна доброчесність.

Університет – є платформою, що забезпечує рівні можливості для навчання, наукової роботи, набуття знань, розвитку вмінь та, як результат, формування компетентностей, потрібних студентам протягом їх життя та роботи. Оскільки студенти є членами академічної спільноти, вони мають дотримуватись кодексу академічної доброчесності та нести індивідуальну відповідальність за власну роботу. Всі види поведінки, що порушують кодекс, – списування, плагіат, підробка – є незаконними та піддаються дисциплінарному покаранню.

Відповідно до Кодексу Академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка учасники освітнього процесу повинні: діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики; самостійно виконувати навчальні завдання; коректно посилаючись на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей; надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності; усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, оцінювати

приклади людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності; давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами.

(«Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка», що ухвалене рішенням вченої ради університету протокол № 12 від 18 червня 2020 року https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_zabezpechennya_ad_2866f.pdf).

У систему методичної підготовки майбутнього учителя-філолога входять лекції з методики навчання української мови, практичні заняття, самостійна робота, неформальне навчання, організовані на засадах академічної доброчесності.

Методи навчання:

проблемно-пошукові, дослідницькі, проєктні, інтерактивні (вебінари, тренінги, дистанційні освітні технології), самонавчання, практичні методи навчання (вправи, практичні та дослідні роботи).

2. Передумови для вивчення дисципліни

Зміст курсу тісно пов'язаний з іншими навчальними дисциплінами, насамперед мовознавством, сучасною українською літературною мовою, психологією, педагогікою тощо. Мовознавство, сучасна українська літературна мова є теоретичним підґрунтям методики, допомагають визначити зміст курсу. Педагогіка обґрунтовує зміст і завдання освіти, допомагає визначити найбільш результативні принципи, методи, форми, засоби навчання, сприяє правильному відбору ілюстративного матеріалу, забезпечує зв'язок зі шкільним курсом. Психологія накреслює оптимальні шляхи навчання учнів з урахуванням їхніх психологічних особливостей, умотивовує доцільність використання методів, засобів навчання.

3. Компетентності та програмні результати навчання

Програма навчальної дисципліни «Методика навчання української мови» ґрунтується на сучасних підходах до творчої самореалізації особистості, враховує принципи наступності, системності, міжпредметних зв'язків, особистісно зорієнтованого навчання, діалогічності й комунікативної спрямованості, діяльнісного навчання, співпраці викладача і студента, вчителя і учня, відображає досвід і традиції навчання української мови у закладах загальної середньої освіти, зокрема застосування нових методик проведення уроків, скеровує подальшу роботу студента-філолога на підвищення своєї педагогічної майстерності.

Вивчення дисципліни «Методика навчання української мови» спрямоване на формування у бакалаврів передбачених освітньою програмою компетентностей:

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 3. Здатність усвідомлювати соціальну значущість своєї майбутньої професії, сумлінно виконувати професійні обов'язки, здатність розуміння важливості розвитку мислення й пошанування істини. ЗК 4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети. ЗК 5. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу нетерпимості до корупції, принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності. ЗК 6. Здатність використовувати державну мову у професійній діяльності, чітко й аргументовано висловлювати свої думки, міркування, почуття; використовувати іноземну мову для одержання й оцінювання інформації в галузі професійної діяльності. ЗК 8. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження. ЗК 9. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.
Професійні (фахові) компетентності спеціальності (ПК)	ПК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність: забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою; формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів, використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПК 2. Предметно-методична компетентність як здатність: використовувати систему теоретичних знань та практичних умінь з української мови, української літератури, англійської мови та методики їх навчання в ході вирішення професійних завдань; моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання, визначених державними стандартами освіти; формувати й розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності та наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти; здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку; розвивати критичне мислення; формувати ціннісні ставлення в здобувачів освіти в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПК 3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність:

	орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПК 6. Компетентність педагогічного партнерства як здатність: до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; працювати в команді із залученими фахівцями для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства. ПК 9. Проєктувальна компетентність як здатність проєктувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів. ПК 10. Прогностична компетентність як здатність: прогнозувати результати освітнього процесу; планувати освітній процес. ПК 11. Організаційна компетентність як здатність: організовувати процес навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти; організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності; здатність організовувати осередки навчання, виховання й розвитку учнів. ПК 12. Оцінювально-аналітична компетентність як здатність: здійснювати моніторинг та оцінювання результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; аналізувати результати навчання; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів. ПК 13. Здатність до навчання впродовж життя як здатність: здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з колегами на засадах партнерства та підтримки, дотримуючись принципів професійної етики. ПК 14. Інноваційна компетентність як здатність: застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.
--	--

Результати навчання за дисципліною базуються на програмних результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою, є достатніми для успішного здійснення професійної діяльності, компетентного вирішення складних завдань інноваційного та дослідницького характеру в галузі методики навчання української мови, а також /або для подальшого навчання на другому рівні циклу вищої освіти.

Програмні результати навчання

Знання

ПРЗ 1. Знати психолого-педагогічні засади теорії навчання, концептуальні основи шкільної освіти в галузях українського та зарубіжного мовознавства, літературознавства, цілі і завдання навчання української мови, української літератури, англійської мови в закладах загальної середньої освіти (на рівні основної школи); наукові основи шкільних курсів української мови, української літератури, англійської мови.

ПРЗ 2. Знати мовні норми, стилі української/англійської літературних мов, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.

ПРЗ 3. Знати провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.

ПРЗ 4. Знати сучасні концепції навчання й виховання, актуальні питання педагогіки та методики навчання української мови, української літератури, англійської мови, традиційні та інноваційні підходи до організації освітнього процесу, методи і прийоми, технології навчання.

ПРЗ 5. Знати й розуміти зміст ключових компетентностей, наскрізні уміння здобувачів освіти, визначені державними стандартами освіти; знати й розуміти вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, рівні сформованості їхніх компетентностей.

ПРЗ 6. Знати та аналізувати методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; форми організації освітнього процесу; види і форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти, вимоги, форми й види професійного розвитку вчителя.

ПРЗ 7. Знати загальні питання методики та зміст модельних навчальних програм з української мови, української літератури, англійської мови; знати методику вивчення основних розділів шкільних курсів української мови, української літератури, англійської мови в основній школі в умовах впровадження концепції Нова українська школа; знати види, форми, методики оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, відстеження їх прогресу в навчанні.

ПРЗ 8. Знати інформаційно-цифрові технології для супроводу освітнього процесу, цифрові середовища та цифрові ресурси, доцільні прийоми їх використання під час навчання української мови, української літератури, англійської мови, правила безпеки у цифровому середовищі.

ПРЗ 9. Знати вікові та індивідуальні особливості учнів, ознаки погіршення їх психоемоційного стану, принципи побудови конструктивної й безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу; вимоги та інструменти забезпечення інклюзивного навчання.

ПРЗ 11. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної недоброчесності, правила використання об'єктів авторського права на рівні необхідному для формування

	нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки як в академічній спільноті, так і подальшій педагогічній діяльності.
Уміння	ПРУ 1. Уміти використовувати власну систему знань щодо психолого-педагогічних особливостей різних груп учнів в ході планування, організації та здійснення навчання української мови, української літератури, англійської мови в закладах загальної середньої освіти (на рівні основної школи), зокрема в інклюзивному освітньому середовищі. ПРУ 2. Уміти демонструвати та застосовувати знання з української мови, української літератури, англійської мови (на рівні основної школи) для формулювання та вирішення завдань різних рівнів складності в умовах впровадження концепції Нова українська школа. ПРУ 3. Уміти пояснювати особливості розвитку української мови та літератури, англійської мови, специфіку розвитку літературного процесу в Україні в культурному контексті; зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; аналізувати твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою; порівнювати мовні й літературні факти, явища, узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності, фахово оперувати українознавчими поняттями. ПРУ 4. Уміти використовувати різні методи, форми і засоби навчання учнів з української мови, української літератури, англійської мови; формувати у здобувачів освіти здатність до взаєморозуміння / міжособистісної взаємодії, враховуючи вікові психологічні особливості у процесі навчання. ПРУ 5. Уміти доцільно підбирати, адаптувати та використовувати традиційні та інноваційні підходи до організації освітнього процесу, методи і прийоми, технології навчання, форми організації навчальних занять, форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів в умовах впровадження концепції Нова українська школа. ПРУ 6. Уміти оцінювати проблемну ситуацію та/або завдання на основі всебічного аналізу з метою виявлення шляхів їх вирішення; використовувати та вдосконалювати методики навчання конкретних тем з української мови, української літератури, англійської мови в закладах середньої освіти (на рівні основної школи); сприймати, аналізувати й реалізовувати інновації у професійній діяльності в умовах впровадження концепції Нова українська школа. ПРУ 7. Уміти організовувати освітній процес відповідно до сучасних вимог, проєктувати і проводити уроки різних типів (у тому числі інтегровані) з української мови, української літератури, англійської мови в основній школі з урахуванням специфіки навчальних цілей, контингенту учнів в умовах впровадження концепції Нова українська школа. ПРУ 8. Обирати, вдосконалювати, створювати та застосовувати відповідне доцільне методичне і дидактичне забезпечення освітнього процесу; знаходити, переусвідомлювати, доповнювати з різних джерел теоретичні відомості щодо особливостей змістових ліній шкільних курсів, грамотно структурувати і подавати відповідний навчальний матеріал з української мови, української літератури, англійської мови, доцільно використовувати інформаційно-цифрові технології для підтримки навчально-пізнавального процесу,

	ПРУ 9. Уміти доцільно використовувати різноманітні форми, методи, прийоми, засоби діагностики навчальних досягнень учнів, контролю й оцінювання результатів навчальної діяльності суб'єктів навчання в умовах впровадження концепції «Нова українська школа», відстежувати прогрес учнів у навчанні. ПРУ 10. Уміти формувати й підтримувати інтерес учнів, належний рівень їх мотивації до навчання української мови і літератури, англійської мови в умовах впровадження концепції Нова українська школа, формувати спільноту учнів, у якій поважають і враховують права кожного. ПРУ 11. Уміти ефективно планувати, організовувати різні види позакласної роботи з української мови та літератури, англійської мови; застосовувати різноманітні підходи підготовки учнів до участі в конкурсах з предмету (на рівні основної школи). ПРУ 12. Уміти відшуковувати інформацію у різноманітних джерелах, аналізувати, критично оцінювати, систематизувати, узагальнювати; готувати доповіді, презентації, брати участь у дискусії. ПРУ 13. Володіти комунікативною компетентністю з української та англійської мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти), визначати потреби особистого професійного розвитку та планувати його; удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.
--	---

Комунікація	ПРК 1. Володіти основами професійної мовленнєвої культури при навчанні української мови, української літератури, англійської мови. ПРК 2. Здатність ефективно комунікувати, використовуючи вербальні та невербальні прийоми впливу на учнів, для досягнення навчальних цілей, організовувати ефективну комунікацію, взаємодію та рефлексію учнів у процесі навчання української мови, української літератури, англійської мови. ПРК 3. Здатність до продуктивного міжособистісного спілкування, ефективної взаємодії в команді у професійному колективі та з представниками інших професійних груп та батьками; здатність займати лідерську позицію в ході співпраці у команді, вести діалог, брати участь у дискусіях щодо вирішення професійних проблем, базуючись на принципах етики вчителя.
Автономія і відповідальність	ПРА 1. Мати сформовану мотивацію до здійснення професійної діяльності, бути готовим сумлінно виконувати професійні обов'язки, дотримуватися принципів етики вчителя та принципів академічної доброчесності. ПРА 2. Бути готовим організовувати освітній процес, ґрунтуючись на основних нормативно-правових актах, санітарно-гігієнічних правилах і рекомендаціях зі здоров'язбереження молоді; відповідально ставитися до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності. ПРА 3. Здатність продовжувати навчання протягом життя зі значним ступенем автономії, планувати процес самонавчання та самовдосконалення в контексті неперервної фахової підготовки, використовуючи способи збереження як фізичного так і психічного здоров'я, запобігаючи професійному вигоранню.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання відповідно до Положення про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка.

https://sspu.edu.ua/images/2024/docs/polozhennia/polozhennya_pro_poryadok_ocinyuvannya_335eb.pdf

Накопичувальна бально-рейтингова система передбачає оцінювання компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності: виступи на практичному занятті, контрольна робота, тестування, самостійна робота (конспекти уроків, проекти, презентації досвіду вчителя, методичний кейс, есе), поточний та підсумковий контроль, неформальне навчання.

Основними критеріями оцінювання знань бакалаврів з курсу «Методика навчання української мови» є:

- 1) характер і якість самостійної підготовки студента до заняття;
- 2) ступінь усвідомлення навчального матеріалу, розуміння того, про що повідомляється;
- 3) повнота, правильність і точність відповіді;
- 4) наявність прикладів (ілюстрацій) до названих положень, визначень;
- 5) уміння застосовувати набуті знання у стандартних і нестандартних

ситуаціях; безпомилкове (відповідно до вимог) виконання практичного завдання;

6) мовленнєве оформлення відповіді, вміння донести інформацію до свідомості інших;

7) дотримання в усному мовленні норм літературної мови.

Кількість балів за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
90-100	<i>Відмінно</i> – високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями. Студент показує високий рівень володіння теоретичним матеріалом, розуміється в методах та прийомах навчання української мови в закладах загальної середньої освіти. Усна чи письмова відповідь загалом правильна, послідовна, змістовна. Студент уміє глибоко аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; посиляється на думки відомих методистів, аналізує, зіставляє, узагальнює, систематизує методичні явища й положення. Вільно володіє сучасними методами та прийомами навчання української мови в ЗЗСО; проєктує різні типи уроків з урахуванням педагогічного досвіду та знань про індивідуально-вікові особливості учнів; не допускає фактичних, мовленнєвих недоліків у власному мовленні. Володіє науковим інструментарієм у галузі української лінгвістики, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі української лінгвістики та методики української мови, застосовує раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових; бере участь в різних формах наукової комунікації (конференціях, семінарах); дотримується правил академічної доброчесності; ефективно взаємодіє в команді, у професійному колективі та з представниками інших професійних груп.
82-89	<i>Добре</i> – достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження. Студент показує достатній рівень сформованості професійних компетентностей, усна чи письмова відповідь правильна, повна, чітка, логічна, послідовна, змістовна. Студент уміє аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; посиляється на думки відомих методистів, аналізує, зіставляє, узагальнює, систематизує методичні явища й положення. Володіє сучасними методами та прийомами навчання української мови в ЗЗСО; проєктує різні типи уроків з урахуванням педагогічного досвіду та знань про індивідуально-вікові особливості учнів; не допускає фактичних, мовленнєвих недоліків у власному мовленні. Володіє науковим інструментарієм у галузі української лінгвістики, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі методики української мови, застосовує раціональні прийоми пошуку, відбору і використання
	фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових; бере участь в різних формах наукової комунікації (конференціях, семінарах); дотримується правил академічної доброчесності; ефективно взаємодіє в команді, у професійному колективі та з представниками інших професійних груп.

74-81	<i>Добре</i> – середньо-достатній рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями; студент розуміється в методах та прийомах навчання української мови в закладах загальної середньої освіти. Усна чи письмова відповідь загалом правильна, послідовна, змістовна. Загалом уміє аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; посиляється на думки відомих методистів, аналізує, зіставляє, загалом узагальнює, систематизує методичні явища й положення. Загалом володіє сучасними методами та прийомами навчання української мови в ЗЗСО; проектує різні типи уроків з урахуванням педагогічного досвіду та знань про індивідуально-вікові особливості учнів; стежить за власним мовленням. Загалом володіє науковим інструментарієм у галузі української лінгвістики, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі української лінгвістики та методики української мови, застосовує раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових; дотримується правил академічної доброчесності; прагне до ефективної взаємодії в команді, у професійному колективі та з представниками інших професійних груп.
64-73	<i>Задовільно</i> – середній рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями; студент поверхово розуміється в методах та прийомах навчання української мови в закладах загальної середньої освіти. Усна чи письмова відповідь правильна, неповна, не завжди чітка, логічна, послідовна, змістовна, допускаються окремі фактичні помилки, неточності. Загалом під керівництвом викладача аналізує, порівнює, критично осмислює науково-методичну та загальнонаукову інформацію; намагається посилатися на думки відомих методистів, аналізує, зіставляє, загалом узагальнює, систематизує методичні явища й положення. Загалом володіє сучасними методами та прийомами навчання української мови в закладах ЗЗСО; з допомогою викладача студент проектує і проводить різні типи уроків з урахуванням педагогічного досвіду та знань про індивідуально-вікові особливості учнів; стежить за власним мовленням. Загалом володіє науковим інструментарієм у галузі української лінгвістики, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі української лінгвістики та методики української мови, не завжди застосовує раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових; іноді бере участь в різних формах наукової комунікації (конференціях, семінарах); прагне дотримуватися правил академічної доброчесності.
60-63	<i>Задовільно</i> – рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього. Усна чи письмова відповідь неповна, не завжди чітка,

	логічна, послідовна, змістовна, допускаються фактичні помилки, неточності. Студент не завжди посилається на думки відомих методистів, намагається аналізувати, зіставляти, узагальнювати, систематизувати методичні явища й положення, при цьому допускає неточності, огріхи. Намагається аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; проте наявні фактичні помилки у викладі матеріалу. Частково володіє сучасними методами та прийомами навчання української мови в закладах загальної середньої освіти; з допомогою викладача студент проектує різні види занять, часто допускає методичні помилки; прагне стежити за власним мовленням. Частково володіє науковим інструментарієм у галузі української лінгвістики, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі української лінгвістики та методики української мови, не завжди застосовує раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових;
35-59	<i>Незадовільно</i> – незадовільний рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього. Усна чи письмова відповідь неповна, нечітка, непослідовна, допускаються грубі фактичні помилки. Студент не володіє навчальним матеріалом, не спроможний відтворити загальновідомі методичні явища й положення, не розуміє принципів навчання української мови у ЗЗСО, ігнорує зауваження й вказівки методиста-викладача. Простежується систематична невідповідність до практичних занять, часті пропуски без поважних причин. Відсутність теоретичної підготовки веде до неспроможності студента практично моделювати конспекти уроків відповідно до вимог.
1-34	<i>Незадовільно</i> – низький рівень знань, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни, неспроможність дати усну чи письмову відповідь, відтворити загальновідомі методичні явища й положення, простежується систематична невідповідність до практичних занять, часті пропуски без поважних причин. Відсутність теоретичної підготовки веде до неспроможності студента практично моделювати конспекти уроків відповідно до вимог. Потребує повторного прослуховування курсу.

Розподіл балів

Поточний контроль						Разом	Підсумк. (екз)	Загальна сума
РОЗДІЛ 1 (3 курс)	РОЗДІЛ 2 (3 курс)	РОЗДІЛ 3 (3 курс)	РОЗДІЛ 4 (4 курс)	РОЗДІЛ 5 (4 курс)	РОЗДІЛ 6 (4 курс)			

Тема 1.1.	Тема 1.2.	Тема 2.1.	Тема 2.2.	Тема 2.3.	Тема 2.4.	Тема 3.1.	Тема 3.2.	Тема 3.3.	Тема 3.4	Тема 4.1	Тема 4.2.	Тема 4.3.	Тема 5.1.	Тема 5.2.	Тема 5.3.	Тема 5.4.	Тема 5.5.	Тема 5.6.	Тема 5.7.	Тема 5.8.	Тема 6.1.	Консульт. К/Р	38+27 +10= 75	25	
Поточний контроль																									
2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2		2	2	2	2	2	2	2		2				
Контроль самостійної роботи																						27 10			
3	5					3			4		8								4	10					

* Згідно з Положенням «Про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка. Новою редакцією» від 28.11.2022 року можливе зарахування результатів навчання. Перезарахуванню можуть підлягати результати навчання, отримані шляхом неформальної та/або інформальної освіти, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню (контрольній роботі тощо), які передбачені робочою програмою даної навчальної дисципліни. Обсяг зарахування в годинах/кредитах ECTS визначається згідно з переліком компетентностей і результатів навчання, передбачених даною робочою програмою. Зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється у відповідності до пунктів 3.6-3.9 названого Положення.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засоби діагностики результатів навчання проводяться відповідно до вимог Положення «Порядок організації поточного, семестрового контролю та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти із використанням дистанційних технологій у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (від 25 травня 2020 року).

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути: усне опитування, практичні завдання, тестові завдання, поточний контроль, презентації результатів виконаних завдань, конспекти уроків, контрольні роботи, підсумковий контроль (іспит).

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

РОЗДІЛ 1. Загальні питання методики навчання української мови в середній школі.

РОЗДІЛ 2. Технологія навчання української мови. Сучасний урок рідної мови.

РОЗДІЛ 3. Методика мовленнєвого розвитку учнів.

РОЗДІЛ 4. Медіакультура сучасного вчителя-словесника.

РОЗДІЛ 5. Методика вивчення основних розділів шкільного курсу української мови.

РОЗДІЛ 6. Поглиблення відомостей з рідної мови на позакласних та факультативних заняттях.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

Тема 1.1. Методика навчання української мови як наука і фахова дисципліна

Предмет і завдання методики навчання української мови. Значення методики для викладання української мови в ЗЗСО. Концепції мовної освіти та їх роль у її стандартизації, Концепція «Нова українська школа».

Зв'язок методики навчання української мови із суміжними дисциплінами: філософією, мовознавством, педагогікою і психологією, психолінгвістикою, етнопедагогікою і етнопсихологією. Системний підхід до мовних явищ та відтворення його в методиці.

Передовий досвід та використання методичної спадщини минулого, дані наукових досліджень у галузі методики навчання мови, мовознавства, педагогіки, психології.

Методи наукового дослідження: вивчення літератури з методики навчання мови і суміжних дисциплін, спостереження за навчально-виховним процесом, вивчення й узагальнення передового досвіду, педагогічний

експеримент та ін. Зміст і побудова курсу методика навчання української мови.

Короткий огляд історії розвитку методики навчання української мови. Основна література до курсу.

Тема 1.2. Українська мова як навчальний предмет в ЗЗСО. Шкільні програми та підручники з української мови

Значення шкільного курсу української мови та його місце серед інших навчальних дисциплін. Освітньо-виховні цілі і завдання вивчення української мови в школі. Рідна мова – основа духовного та інтелектуального розвитку особистості.

Зміст і принципи побудови шкільного курсу "Українська мова", Варіативність структури і змісту шкільного курсу мови Навчання української мови в профільній школі. Основні аспекти навчання мови. Комунікативно-когнітивне спрямування у навчанні мови.

Формування мовної особистості учня – провідне завдання вчителя-словесника. Значення мови в культурному її мовленнєвому розвитку особистості.

Роль учителя в реалізації мети і завдань шкільного курсу мови.

Модельні програми з української мови. Причини переходу школи на нові програми і навчальні плани.

Принципи побудови й зміст чинних програм з української мови для 5-9. Характеристика модельних програм. Особливості навчальної програми.

Принципи побудови сучасних підручників з української мови, навчально-методичні посібники з української мови.

РОЗДІЛ 2 ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. СУЧАСНИЙ УРОК РІДНОЇ МОВИ

Тема 2.1. Принципи, методи, прийоми та засоби навчання української мови

Реалізація загальнодидактичних принципів у навчанні української мови. Принципи науковості і доступності, тісного взаємозв'язку навчання, виховання і розвитку учнів у навчальному процесі, у вивченні теорії і практики, у вивченні різних розділів курсу, принцип діяльнісного підходу до навчального процесу, принцип мотиваційного забезпечення навчальної діяльності, принцип міжпредметних зв'язків, принцип операційності у вивченні мови. Власне методичні принципи навчання української мови.

Теоретичне осмислення методів і прийомів навчання мови. Різні підходи до класифікації методів навчання: за джерелами знань, характером

пізнавальної діяльності учнів, характером навчального матеріалу тощо. Залежність вибору методів і прийомів навчання від специфіки навчального матеріалу, підготовки учнів до його сприйняття й засвоєння.

Характеристика основних методів навчання мови: зв'язного викладу вчителя, бесіди, спостереження й аналізу мовних явищ, роботи з підручником, методу вправ.

Тема 2.2. Сучасний урок української мови: науково-методичні засади

Урок як основна форма організації навчання. Основні вимоги до уроку. Мета і зміст уроку: співвідношення між теорією і практикою на уроці мови, організація навчальної діяльності учнів, значення системи завдань і вправ для вироблення комунікативних умінь; виховна спрямованість уроків мови.

Структура уроку мови, основні її компоненти. Методичні вимоги до окремих її етапів уроків різних типів: повідомлення теми та мети уроку, мотивація навчальних завдань, перевірка вивченого, актуалізація опорних знань, умінь і навичок учнів, вивчення нового матеріалу, закріплення вивченого, підбиття підсумків уроку, домашнє завдання.

Оцінювання результатів навчання учнів на уроках української мови.

Тема 2.3. Типологія уроків української мови і методика їх проведення. Нестандартні уроки української мови.

Проблема типології уроків: загальнодидактична типологія і типи уроків з мови з урахуванням специфіки предмета. Типи уроків за метою проведення.

Особливості технології основних типів уроків: уроку вивчення нового матеріалу, уроку закріплення знань, умінь і навичок; уроку перевірки й обліку набутих знань і вмінь: уроку аналізу контрольних робіт; уроку узагальнення і систематизації; уроку повторення теми, розділу; уроків розвитку комунікативних умінь і навичок; нестандартні форми проведення уроку.

Тема 2.4. Нестандартні уроки української мови.

Нетрадиційний урок. Характеристика інтегрованих уроків, уроків-лекцій, уроків-семінарів, уроків-заліків та ін. Роль дидактичної гри в опануванні української мови. Вимоги до нетрадиційних уроків. Модульна система уроків, її значення для вивчення темп (розділу). Аналіз уроку мови.

Планування програмного матеріалу з української мови. Види планування

РОЗДІЛ 3

НАУКОВІ ОСНОВИ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ

Тема 3.1. Мовленнєвий розвиток учнів як методична проблема

Мовлення як діяльність. Основні види мовленнєвої діяльності і мовленнєвих умінь. Слухання й читання, їх види. Говоріння і письмо.

Збагачення учнів мовними засобами та формами нормативного мовлення як складові мовленнєвого розвитку.

Монологічне і діалогічне мовлення. Текст, його структура. Комунікативна спрямованість тексту. Типи мовлення. Стили мовлення. Навчання діалогічного мовлення. Діалог як форма повсякденного спілкування. Репліки учасників діалогу. Мовні особливості реплік. Медіатекст на уроках української мови.

Тема 3.2. Аудіювання і читання як рецептивні види мовленнєвої діяльності

Навчання аудіювання і читання. Методика формування навичок аудіювання. Норми оцінювання аудіювання. Методика формування навичок читання. Норми оцінювання читання.

Тема 3.3. Говоріння і письмо як продуктивні види мовленнєвої діяльності

Говоріння як вид мовленнєвої діяльності. Письмо як вид мовленнєвої діяльності.

Переказ і твір у системі роботи над формуванням мовленнєвих умінь.

Значення переказу як виду роботи. Добір текстів до переказу. Види переказів. значення і особливості проведення кожного з них. Підготовка до переказу. Лінгвістичний аналіз тексту під час підготовки докладного переказу. Помилки в мовленні учнів, їх аналіз. Робота над помилками.

Значення твору як виду роботи. Види творів. Взаємозв'язок переказів і творів у системі формування мовленнєвих умінь. Підготовка до твору. Робота над змістом мовлення. Робота над планом. Робота над мовним оформленням твору.

Тема 3.4. Власне висловлення

Власне висловлення з української мови як різновид твору. Чіткі вимоги до власного висловлення. Особливості власного висловлення. Жанр власного висловлення. Структура власного висловлення: теза, аргументи, приклади, висновок. Відмінності від інших видів творів (твору-опису, твору-розповіді, твору-роздуму). Критерії оцінювання завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю.

РОЗДІЛ 4

МЕДІАКУЛЬТУРА СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА

Тема 4.1. Медіакультура сучасного вчителя-словесника

Поняття про медіакультуру. Принципи та функції медіакультури. Медіаграмотність як загальна мета сучасної освіти та важлива компетентність вчителя Нової української школи. Критичне мислення – ключовий компонент медіаграмотності. Концепція медійної грамотності вчителя. Професійно-особистісний розвиток учителя-словесника в контексті

медійної грамотності. Освітнє медіа середовище школи: пошуки ідей та інновацій. Роль медіа грамотності у формуванні довіри до освіти. Інтеграція інфомедійної грамотності в навчальний процес.

Тема 4.2.Онлайн-інструменти в професійній діяльності вчителя-словесника. Комп'ютерно-інформаційні технології в професійній діяльності вчителя-словесника. Інструменти для забезпечення продуктивної взаємодії учасників навчального процесу. Інструменти для організації цікавого навчання на уроці української мови. Інструменти для перевірки знань учнів.

Тема 4.3.Академічна доброчесність як важливий чинник якісної шкільної освіти. Принципи академічної доброчесності. Плагіат як один з видів порушення авторських прав. Методи вияву плагіату в роботах учнів. Шляхи формування академічної доброчесності школярів.

РОЗДІЛ 5

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ ШКІЛЬНОГО КУРСУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Тема 5.1. Методика вивчення лексикології і фразеології

Зміст шкільного курсу з лексики і завдання його вивчення. Функціонально-комунікативний підхід до вивчення лексики і фразеології. Методика ознайомлення учнів з лексичним значенням слова, багатозначністю слова, прямим й переносним значенням та вживанням, з синонімами, омонімами, антонімами, архаїзмами та іншими лексичними категоріями, вивчення яких передбачене програмою. Методика вивчення фразеології української мови, шляхи засвоєння фразеології. Збагачення учнів лексичними засобами мови та фразеологізмами. Вироблення навичок роботи зі словниками різних типів.

Тема 5.2. Методика вивчення розділу «Фонетика, орфоепія, графіка»

Місце розділу в шкільному курсі української мови та основні підходи до його вивчення. Практичні цілі вивчення розділу: виховання в учнів орфоепічно-правильного, фонетично-виразного мовлення; розвиток звукової культури мовлення, оволодіння учнями фонетичною нормою; формування орфоепічних навичок, вироблення вмінь і навичок правильно артикулювати фонети, удосконалення дикції, виховання вміння володіти голосом

(змінювати його за висотою, силою, темпом, тембром), збагачення учнів фонетичними засобами виразності мовлення; оволодіння навичками звуко-буквенного розбору з метою формування орфоепічних і правописних умінь, чіткого розмежування звуків і літер з метою розуміння відповідності чи невідповідності між вимовою і написанням, формування вміння розпізнавати орфограми на основі звукового аналізу. Особливості вивчення фонетики, орфоепії, графіки й орфографії української мови у школах з іншою мовою навчання. Робота з орфоепічним словником. Специфіка дидактичного матеріалу для уроків фонетики.

Тема 5.3. Методика вивчення будови слова й словотвору

Значення й завдання вивчення розділів «Будова слова» і «Словотвір». Зв'язок у вивченні значущих частин слова (морфем) і способів словотворення з фонетикою, лексикою, орфографією, орфоепією.

Шляхи подолання труднощів у виділенні основи (похідної і непохідної), кореня, префікса, суфікса. Розкриття значення морфем; уточнення й збагачення лексичного запасу учнів у процесі вивчення морфологічної будови слова; вироблення орфографічних навичок. Практичне засвоєння словотвірних типів. Морфемний, словотворчий аналіз слів. Утворення слів за вказаними моделями. Заміна словосполучень одним словом. Елементи етимологічного аналізу.

Тема 5.4. Методика вивчення морфології

Значення й завдання вивчення частин мови у шкільному курсі Зв'язок вивчення частин мови з фонетикою, орфографією. Вивчення частин мови на синтаксичній основі. Наступність у вивченні частин мови в-початкових і 5-9 класах. Методика вивчення загальних понять про частини мови на основі їх лексичних значень, морфологічних ознак, системи відмінювання частин мови і словотвору, синтаксичної ролі, особливостей сполучуваності. Практичне формування понять «граматичне значення» і «граматична форма». Функціонально-комунікативний підхід до вивчення частин мови, розвиток мовлення учнів у ході опрацювання розділу.

Тема 5.5. Методика навчання орфографії

Значення орфографії та її місце у шкільному курсі з української мови, завдання навчання орфографії. Короткий огляд методики вивчення орфографії. Причини орфографічних помилок, запобігання їм. Поняття про орфограму. Класифікація орфограм. Залежність навчання орфографії від принципів українського правопису. Труднощі у вивченні орфографії, шляхи їх подолання. Система роботи над орфографічними помилками. Методика виправлення, обліку і класифікації помилок. Норми і критерії оцінки орфографічних навичок учнів. Аналіз орфографічних помилок. Єдиний шкільний режим грамотного письма й культури мовлення. Робота з орфографічним словником.

Тема 5.6. Методика вивчення синтаксису

Значення й місце занять із синтаксису у шкільному курсі, зв'язок вивчення синтаксису з морфологією, лексикою, фонетикою, стилістикою. Взаємозв'язок комунікативного, структурного, семантичного, функціонального аспектів розгляду синтаксичних одиниць. Розвиток мовлення учнів у ході опрацювання синтаксичних тем. Методика ознайомлення з поняттями про словосполучення і речення, про зв'язки слів у словосполученнях і реченнях, про граматичну основу речень, про типи речень. Методика вивчення складного речення. Складне синтаксичне ціле як методична проблема. Робота над інтонаційним оформленням речень різних типів.

Тема 5.7. Методика вивчення пунктуації

Значення пунктуації і її основи. Місце пунктуації у шкільному курсі мови. Зв'язок у навчанні пунктуації з синтаксисом, розвитком мовлення і мислення учнів, з виробленням навичок виразного читання. Поняття про пунктограму. Залежність навчання пунктуації від основ пунктуації, від характеру пунктограм, від етапів навчання. Види завдань з пунктуації. Робота над пунктуацією цілого тексту. Труднощі у вивченні окремих питань пунктуації (розділові знаки при відокремлених членах речення, при вставних реченнях, у безсполучникових складних конструкціях тощо), шляхи їх подолання. Типи пунктуаційних помилок. Методика виправлення, обліку і класифікації помилок. Причини пунктуаційних помилок, запобігання їм. Виправлення помилок у пунктуаційному оформленні висловлювань.

Тема 5.8. Роль і завдання стилістичної роботи у шкільному курсі мови

Стилістичні поняття і методика опрацювання їх. Місце роботи зі стилістики у шкільному курсі мови. Початкове ознайомлення зі стилями. Використання як дидактичного матеріалу текстів різних стилів. З'ясування стилістичних можливостей виучуваних мовних одиниць. Види стилістичних вправ. Запобігання стилістичним помилкам і виправлення їх. Стилістична робота в системі роботи з розвитку зв'язного мовлення учнів.

РОЗДІЛ 6

ПОГЛИБЛЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ З РІДНОЇ МОВИ НА ПОЗАКЛАСНИХ ТА ФАКУЛЬТАТИВНИХ ЗАНЯТТЯХ

Тема 6.1. Роль і місце позакласної роботи в системі навчання української мови

Значення позакласної роботи з української мови. Принципи організації позакласної роботи. Взаємозв'язок позакласної роботи з класними заняттями. Зміст позакласної роботи. Основні форми позакласної роботи: заняття мовного гуртка, проведення мовних тижнів, тематичних вечорів, читацьких конференцій, дитячих ранків на мовні теми, випуск стінгазети, виготовлення

альбомів, журналів, наочних посібників, підготовка повідомлень і доповідей, підготовка виступів і виступи по радіо, екскурсії на радіовузли, в редакцію, друкарні та інші місця, пов'язані з роботою над мовою; виставки, мовні ігри, вікторини, конкурси, олімпіади. Медіатекст в позаурочній діяльності.

Елементи наукового дослідження у позакласній роботі.

Факультативи з української мови як засіб здійснення диференційованого навчання, підвищення теоретичного і практичного рівня підготовки учнів з української мови, розвитку і поглиблення інтересу до української мови. Програми факультативних курсів. Специфіка роботи на факультативних заняттях. Методична робота вчителя-словесника.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек	пр	кон	ср		лек	пр	кон	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
РОЗДІЛ 1										
ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ										
Тема 1.1.Методика навчання української мови як наука і фахова дисципліна	10	2	2		6	9	2			7
ТЕМА1.2. Українська мова як навчальний предмет в ЗЗСО. Шкільні програми й підручники з української мови	10	2	2		6	7				7
РОЗДІЛ 2										
ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. СУЧАСНИЙ УРОК РІДНОЇ МОВИ										
ТЕМА 2.1. Принципи, методи, прийоми та засоби навчання української мови	10	2	2		6	11	1	2		8
ТЕМА 2.2. Сучасний урок української мови: науково-методичні засади	10	2	2		6	11	1	2		8
ТЕМА 2.3. Типологія уроків української мови і методика їх проведення	10	2	2		6	8				8
ТЕМА 2.4. Нестандартні уроки української мови	8		2		6	8				8

ТЕМА 2.5. Спостереження й аналіз уроку української мови в школі	6				6	6				6
РОЗДІЛ 3 НАУКОВІ ОСНОВИ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ										
ТЕМА 3.1. Мовленнєвий розвиток учнів як методична проблема	8	2	2		4	7				7
ТЕМА 3.2. Аудіювання і читання як рецептивні види мовленнєвої діяльності	4		1		3	7				7
ТЕМА 3.3. Говоріння і письмо як продуктивні види мовленнєвої діяльності. Медіатекст на уроках мови.	4		1		3	7				7
Тема 3.4. Власне висловлення	8	2	2		4	7				7
Консультація				2					2	
Усього за 3 курс	90	14	18	2	56	90	4	4	2	82
РОЗДІЛ 4 МЕДІАКУЛЬТУРА СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА										
Тема 4.1. Медіакультура сучасного вчителя- словесника	6	2	2		2	5				5
Тема 4.2. Онлайн- інструменти в професійній діяльності вчителя-словесника	6		2		4	5				5
Тема 4.3. Академічна добросесність як важливий чинник якісної шкільної освіти	6	2			4	5				5
РОЗДІЛ 5 МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ ШКІЛЬНОГО КУРСУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ										
Тема 5.1. Методика вивчення лексикології і фразеології	9	2	2		5	10	1	1		8
Тема 5.1. Методика вивчення розділу «Фонетика, орфоєпія, графіка»	9	2	2		5	10	1	1		8
Тема 5.3. Методика вивчення будови слова й словотвору	9	2	2		5	10	1	1		8

Тема 5.4. Методика вивчення морфології	9	2	2		5	10	1	1		8
Тема 5.5. Методика навчання орфографії	7		2		5	8				8
Тема 5.6. Методика вивчення синтаксису	9	2	2		5	8				8
Тема 5.7. Методика вивчення пунктуації	7		2		5	8				8
Тема 5.8. Роль і завдання стилістичної роботи у шкільному курсі мови	4				4	6				6
РОЗДІЛ 6 ПОГЛИБЛЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ З РІДНОЇ МОВИ НА ПОЗАКЛАСНИХ ТА ФАКУЛЬТАТИВНИХ ЗАНЯТТЯХ										
Тема 6.1. Роль і місце позакласної роботи в системі навчання української мови. Медіатекст в позаурочній діяльності.	9	2	2		5	5				5
Усього за 4 курс	90	16	20		54	90	4	4		80
Разом	180	30	38	2	110	180	8	8	2	162

Теми практичних занять (3 курс)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1.1. Методика навчання української мови як наука і фахова дисципліна	2	
2.	ТЕМА 1.2. Українська мова як навчальний предмет в ЗЗСО. Шкільні програми і підручники з української мови	2	
3.	ТЕМА 2.1. Принципи, методи, прийоми та засоби навчання української мови	2	2
4.	ТЕМА 2.2. Сучасний урок української мови: науково-методичні засади	2	2
5.	ТЕМА 2.3. Типологія уроків української мови і методика їх проведення.	2	
6.	ТЕМА 2.4. Нестандартні уроки української мови	2	
7.	ТЕМА 3.1. Мовленнєвий розвиток учнів як методична проблема	2	
8.	ТЕМА 3.2. Аудіювання і читання як рецептивні види мовленнєвої діяльності	1	
9.	ТЕМА 3.3. Говоріння і письмо як продуктивні види мовленнєвої діяльності. Медіатекст на уроках мови.	1	
10.	Тема 3.4. Власне висловлення	2	

	Разом	18	4
--	--------------	-----------	----------

Теми практичних занять (4 курс)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 4.1. Медіакультура сучасного вчителя-словесника	2	1
2.	Тема 4.2. Онлайн-інструменти в професійній діяльності вчителя-словесника	2	1
3.	Тема 5.1. Методика вивчення лексикології і фразеології	2	1
4.	Тема 5.1. Методика вивчення розділу «Фонетика, орфоєпія, графіка»	2	1
5.	Тема 5.3. Методика вивчення будови слова й словотвору	2	
6.	Тема 5.4. Методика вивчення морфології	2	
7.	Тема 5.4. Методика вивчення орфографії	2	
8.	Тема 5.6. Методика вивчення синтаксису	2	
9.	Тема 5.6. Методика вивчення пунктуації	2	
10.	Тема 6.1. Роль і місце позакласної роботи в системі навчання української мови	2	
11.	Разом	20	4

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Біляєв О.М. Лінгводидактика рідної мови: Навчально-методичний посібник. К.: Генеза, 2005.
2. Кочан І.М., Захлюпана Н.М. Словник-довідник з методики викладання української мови. 2-ге вид., виправл. і доп.. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. 306 с.
3. Кучерук О.А. Перспективні технології навчання в шкільному курсі української мови: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів /

- Житомирський держ. ун-т ім. Івана Франка. Житомир: Видавництво ЖДУ імені І. Франка, 2007. 182с.
4. Кучерук О.А. Система методів навчання української мови в основній школі: теорія і практика : [монографія]. Житомир: Видавництво ЖДУ імені І. Франка, 2011. 420 с.
 5. Методика навчання української мови в середніх навчальних закладах / За ред. М.Пентилюк. К.: Ленвіт, 2004. 405 с.
 6. Омельчук С. Сучасна українська лінгводидактика : норми і термінології і мовна практика фахівців : монографія. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 356 с.
 7. Остапенко Н. М. Технологія сучасного уроку рідної мови : навч. посіб / Н.М. Остапенко, Т. В. Симоненко, В. М. Руденко. К. : ВЦ “Академія”, 2016. 248 с.
 8. Потапенко О. І., Потапенко Г. І., Кожуховська Л. П., Довбня Л. Е., Чубань Т. В. Методика навчання української мови в ДВНЗ та середніх освітніх закладах. Кредитно-модульний курс: Навч.-метод. посіб. для студ. філол. спец. ВНЗ. К. : Міленіум, 2006.
 9. Попович А. С. Практикум з методики навчання української мови в 5-9 класах закладів загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. 220 с.
 10. Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах: модульний курс : Посібник для студентів пед. університетів та інститутів / Кол. авторів за ред. М. І. Пентилюк. К.: Ленвіт, 2011. 366 с.
 11. Семенов О. Українська лінгводидактика: навч. посіб. Суми: Видавництво СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2018. 224 с.
 12. Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посіб. / Кол. авторів за ред. М. І. Пентилюк. К. : Ленвіт, 2015. 320 с.
 13. Семенов О., Ячменик М.М. Мовно-методична підготовка майбутнього вчителя словесника до використання засобів медіаосвіти: монографія. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 211 с.
 14. Стратегічні напрями розвитку сучасної української лінгводидактики: монографія / за ред. Е. Палихати, О. Петришиної. Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. 352 с.
 15. Програми факультативних курсів та курсів за вибором з української мови й літератури: 5–11 класи / Т. Гнаткович, О. Калинич, О. Береш-Попович, М. Шкурда, О. Колінченко. Київ : Дивослово, 2022. 150 с.

Шкільні програми та підручники

1. Голуб Н.Б., Горошкіна О.М. Українська мова. 5-6 класи :

модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Київ, 2021. 53 с. URL: <https://cutt.ly/eQ7kmxv>

2. Українська мова. 5-6 класи : модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти / О.В. Заболотний, В.В. Заболотний, В.П. Лавринчук, К.В. Плівачук, Т.Д. Попова. Київ, 2021. 63 с. URL: <https://cutt.ly/AQ7kEEG>

3. Українська мова. 5-9 класи: програма для загальноосвітніх навчальних закладів / укладачі : Г.Т. Шелехова, М.І. Пентилюк, В.І. Новосьолова, Т.Д. Гнаткович, Н.Б. Коржова, К.В. Таранік-Ткачук) : наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804. URL: <https://cutt.ly/XQ7kYcx>

4. Українська мова: програма для загальноосвітніх навчальних закладів (класів) з поглибленим вивченням української мови (8-9 класи) / укладачі : С.О. Караман, О.М. Авраменко, О.В. Караман, М.Я. Плющ, К.В. Таранік-Ткачук, В.С. Кобиш ; за ред. С.О. Карамана. URL: <https://cutt.ly/6U3u7DG>

5. Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих МОН України для використання в 5-11 класах закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/16NyRYEKgeQ4T5BE68La-s2gn0q2MPyIWSWx-Vdw-zmA/edit?gid=337295027#gid=337295027>

Наукові, науково-методичні праці Н.В. Громової

1. Громова Н.В. Види мовного розбору в школі. Від звука до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів: навчальний посібник для студентів філологічних факультетів / [за ред. А.А.Силки]. Вид. 2-ге, випр. і допов. Суми: Університетська книга, 2012. С. 301-339. **(Гриф МОН).**

2. Семенов О.М., Вовк М.П., Дятленко Т., Громова Н. Фахова практика майбутнього вчителя-філолога: навч. посіб. / Семенов О., Вовк М., Дятленко Т., Громова Н. Київ: Талком, 2021. 378 с.

3. Широков Володимир, Загнітко Анатолій, Надутенко Максим, Надутенко Маргарита, Семенов Олена, Громова Наталія, Пономаренко Наталя. Віртуальна лексикографічна лабораторія «Мультимедійний словник з інфомедійної грамотності» [Електронний ресурс]. Сум.ДПУ імені А.С. Макаренка; Український мовно-інформаційний фонд НАН України. 2022. доповнене.

4. Від зернинки до плодів: навчально-методичний посібник / [за ред. Н.В. Громової]. Суми: ФОП Цьома С.П., 2016. 152 с.

5. Averina, K., Hromova, N., Hornostaieva, O., Kravchenko, H., Volosatych, O., & Shamayeva, K. (2021). Development of professional competence of teachers in the system of continuing education. Laplage in Journal, 7(3), p.591-597 <https://doi.org/10.24115/S2446-62202021731346p.591-597>

6. Ganna Korchagina, Olena Akimova, Alina Drokina, Nataliia Hromova,

Hennadii Leshchenko (2024) Pedagogical conditions for the professional development of students of Higher Education through the disciplines of the General University Block/ Revista Conrado, 20(97), p. 254-260.
<https://conrado.ucf.edu.cu/index.php/conrado/article/view/3653>

7. Громова Н.В. Сучасні цифрові технології у професійній підготовці учителя-словесника. *Філологія і філологічна освіта в епоху цифрової трансформації: європейські виміри, національний контекст, міжкультурна комунікація*. Рига : Izdevniecība "Baltija Publishing, 2024 (монографія)
<http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp>

8. Громова Н.В. Активні методи навчання на уроках української мови. The latest foundations for the development of production, science and education – 2024 : collective monograph. – Nová Dubnica : NES Nová Dubnica s.r.o., 2024. – 115 p. (монографія)
<https://dspace.bdupu.org.ua/handle/123456789/3267>

9. Громова Н.В. Медіаосвіта в системі професійної підготовки майбутнього вчителя-словесника. Тенденції розвитку філологічної освіти в епоху цифровізації: європейський та національний контексти. Trends in the development of philological education in the era of digitalization: European and national contexts : Scientific monograph. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2023. 784 p. P.727-743. (монографія).
<https://doi.org/10.30525/978-9934-26-303-3-33>

10. Громова Н.В. Система роботи з формування риторичної компетентності майбутнього педагога. Формування культуромовної особистості фахівця в умовах неперервної освіти: монографія /О.Семенов, В.Герман, Н.Громова, І. Левенок, Н.Пономаренко // за заг.ред. О.Семенов. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2020. 247 с. С. 77-86 (монографія).

11. Громова Н. Формування цифрової компетентності студентів-філологів під час дистанційного навчання: застосування платформи *LMS MOODLE*. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2024. № 1-2 (135-136). С. 3-13.

12. Громова Н.В. Формування медіаграмотності майбутнього вчителя в умовах професійної філологічної підготовки («Методика навчання української мови» і «Культура української мови»). *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. № 7 (111) (у співавторстві з Герман В.В.). (Index Copernicus).

13. Громова Н.В. Формування медіакультури майбутнього вчителя-словесника в циклі професійної підготовки. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. С. № 6 (120). С.49-63.

14. Громова Н.В. Фахова практика – невід’ємний компонент педагогічної майстерності майбутнього вчителя-словесника. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. № 2.

15. Громова Н.В. Формування медіаграмотності майбутнього вчителя в умовах професійної філологічної підготовки («Методика навчання української мови» і «Культура української мови»). Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. № 7 (111).
16. Громова Н.В. Шляхи формування соціальної компетенції на уроках української мови в сучасному освітньому просторі. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. Вип.2. Бердянськ : БДПУ, 2020. 420 с. С.201-207.
17. Громова Н.В. Формування медіакультури майбутнього вчителя-словесника в циклі професійної підготовки. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. С. № 6 (120). С.49-63.
18. Громова Н. В. Сучасні орієнтири формування мовнокультурологічної компетенції педагога. Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2018. № 9. С.218-228.
19. Громова Н. Полемічна культура сучасного викладача й учителя української мови та літератури. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*: наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. № 4 (88). С. 17-27.
20. Громова Н.В. Використання інноваційних технологій у процесі викладання української мови у ЗВО // Інновації в освіті та педагогічна майстерність учителя-словесника: збірник матеріалів III Усеукраїнської науково-практичної конференції (м. Суми, 24-25 жовтня 2019 року) / за ред. О. М. Семеног. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. С. 139-142.
21. Громова Н.В. Евристична освіта у творчій самореалізації старшокласників: зміст, структура, способи діяльності, результати. Пізнавально-творча і професійна самореалізація особистості в евристичній освіті [монографія] / [за редакцією проф. М.О. Лазарева, проф. О.Г. Козлової]. Суми: ФОП Цьома С.П., 2019. С.115-133.
22. Громова Н.В. Елементи національно-патріотичного виховання як мотивація до підвищення культуромовної особистості фахівця / Н.В. Громова, О.А. Кулікова, М.М. Ячменик // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал. / головн. ред. А.А. Сбруєва. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. № 7 (51) С. 16-23.
23. Громова Н.В. Медіаграмотність у структурі професійно-методичної компетентності вчителя-словесника // Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (14- 15 травня 2020 р).
24. Громова Н.В. Методичні аспекти розвитку зв'язного мовлення студентів під час написання творів-роздумів // Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти : збірник наукових праць / ДВНЗ «ДДПУ»;

гол. ред. проф. С. О. Омельченко; відп. ред. проф. Л. Г. Гаврілова. – Слов'янськ : ДДПУ, 2020.

25. Громова Н.В. Мовнокультурологічна компетенція як складова професійної культури педагога // Професіоналізм педагога в умовах освітніх інновацій: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Слов'янськ, 26-27 вересня 2019 року. Слов'янськ: Мінідрукарня «Папірус», 2019. С. 89-91.

26. Громова Н.В. Оволодіння педагогом і учнями основними механізмами евристичної навчальної діяльності // Професійно-творча самореалізація майбутнього вчителя в інноваційній освіті: [монографія] / [за ред. проф. М.О. Лазарева]. – Суми: Видавництво СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2013. – С. 209-225.

27. Громова Н.В. Педагогічна рефлексія як показник самореалізації майбутнього вчителя-словесника // Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 16-17 травня 2019 року) / за ред. О. М. Семеног. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. С. 172-177.

28. Громова Н.В. Система роботи над удосконаленням комунікативно-мовленнєвих якостей майбутнього педагога засобами риторики // Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти : збірник наукових праць / ДВНЗ «ДДПУ»; гол. ред. проф. С. О. Омельченко; відп. ред. проф. Л. Г. Гаврілова. – Слов'янськ: ДДПУ, 2018. №8. Ч.1.

29. Громова Н.В. Технологія сучасного заняття з лінгвістичних курсів // Лінгвістична підготовка майбутніх фахівців: ефективні технології навчання і моніторинг якості: монографія. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2017. С. 58-112.

30. Громова Н.В. Формування медіакомпетентності майбутнього вчителя-словесника у курсі «Методика навчання української мови». Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук.журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020.

31. Громова Н.В., Герман В.В. Творча самореалізація майбутнього вчителя-словесника під час педагогічної практики. *Nauka i edukacja w warunkach zmian cywilizacyjnych* / Pod red. M.Andrzejewskiego. Łódź: Nowa nauka, 2019. С. 20-22.

32. Культура української мови: Навчальний посібник для студентів гуманітарних (філологічних) факультетів / В.В. Герман, Н.В. Громова. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2014. 376 с. (Рекомендовано Вченою радою СумДПУ імені А.С. Макаренка).

33. Лінгвістична підготовка майбутніх фахівців: ефективні технології навчання: монографія / Олена Семеног, Вікторія Герман, Олександр Земка, Ольга Рудь, Наталія Громова, Наталя Пономаренко, Інна Левенок, Марина Ячменик. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 351 с.

34. Пізнавально-творча самореалізація майбутнього вчителя в інноваційній освіті / Н.В. Громова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні

технології. : наук. журнал. / головн. ред. А.А. Сбруєва. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. № 10 (64). С. 13-24.

35. Роль і місце педагогічної практики в професійному становленні майбутнього вчителя-філолога // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Науковий журнал. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2013. № 5 (31). С. 213-221.

36. Формування професійних мовленнєвих умінь у майбутніх учителів-словесників // Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова. Серія 16. “Творча особистість учителя: основи теорії і практики”. Збірник наукових праць / ред. кол. Н.В. Гузій (відп. редактор). №22 (32) К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2013. С. 116-120.

Інформаційні ресурси:

Офіційні сайти

www.mon.gov.ua – офіційний сайт Міністерства освіти і науки України

Предметні конкурси

<http://gra-sonyashnyk.com.ua> – українознавчий конкурс «Соняшник».

<http://www.uclever.com> – конкурс «Патріот» (українське мовознавство)

Освітні ресурси

<https://naurok.com.ua> – Освітній проект «На Урок» для вчителів

<https://www.facebook.com/nus.org.ua/> – Нова українська школа

<https://www.schoollife.org.ua> – Шкільне життя

<http://teacherjournal.in.ua> – Учительський журнал on-line.

<http://osvita.ua> – Сайт для вчителя, вихователя, керівника.

<http://ostriv.in.ua> – Острів знань.

<https://verified.ed-era.com/ua> – Edera Навчальні ігри

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Конспекти лекцій.

Презентації лекцій.

Контрольні завдання для проведення проміжного та підсумкового контролю.

Навчально-методичні й навчальні посібники.

Мультимедійна техніка для презентацій.